

Волинець В. О. – студентка

*Науковий керівник – к. е. н., старший викладач Ю. М. Радзіховська
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького*

ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ВИТРАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В Україні на сьогоднішній день триває карантин з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, то доцільно розглянути його вплив на витрати діяльності підприємства.

Витрати – досить значуща економічна категорія, питання сутності якої досліджувалось ще від початку осмислення фактів і явищ господарського життя та зародження економічної думки [3, с. 86].

Витрати діяльності є витратами які застосовуються для узагальнення інформації про витрати операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності підприємства.

Не всі підприємства в період дії карантинних обмежень можуть перевести співробітників на віддалену роботу або зупинити свою діяльність. Наприклад, це стосується компаній, які продають продукти харчування або ліки. В свою чергу, такі підприємства мають запроваджувати відповідні профілактичні заходи які потрібні у нинішніх умовах, аби зберегти здоров'я працівників.

Тому в даний час до стандартних витрат (собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати) додалися специфічні:

– покупка та витрати на амортизацію безконтактного термометра – це термометр, який дозволяє вимірювати температуру на відстані за допомогою реєстрації променів теплового випромінювання (для загального користування);

– антисептики та дезінфікуючі засоби, що використовуються для протирання рук, поверхонь, інструментів чи об-

ладнання, а також мийно-дезінфікуючі засоби для прибирання приміщень;

– засоби індивідуального захисту (захисні маски/респіратори, рукавички);

– ПЛР-тестування;

– доставка працівників до/з місця роботи (в зв'язку з транспортними обмеженнями);

– творення або вдосконалення сайтів підприємства та служби доставки (якщо підприємство співпрацює з окремими людьми).

Але не дивлячись на додаткові витрати на даний момент з'явилися і приємні моменти:

– зниження вартості оренди приміщень на 15% (але лише в туристичних місцях) або взагалі її скасування (при певних умовах);

– запровадження податкових послаблень (заборона на штрафні санкції за порушення податкового законодавства продовжена і поширюється тільки на порушення, вчинені в період з 01.03 по останній день дії карантину, за деякими винятками; штрафи та пені не застосовуються за несвоєчасну оплату і несвоєчасну подачу звітності по ЄСВ (у той же час страховий стаж за ці періоди не переривається); штрафи та пені за прострочення у виплаті споживчого кредиту з 01.03. по останній день дії карантину не нараховуються; ФОП мають право на отримання допомоги по частковому безробіттю);

– звільнення від сплати податків та зборів ФОП 1 групи;

– відтермінування РРО.

Одним з головних завдань фірми під час карантину є ефективне управління фінансовими ресурсами і скорочення витрат. Для цього бажано:

1. Звести до мінімального рівня основні витрати;

2. Скоротити податки (за допомогою зниженої податкової ставки, пільги);

3. Зниження собівартості продукції:

а) Переглянути список постачальників (у більшості випадків підприємці можуть знайти нових постачальників, щоб забезпечити необхідну сировину за більш доступною ціною);

б) Зменшити кількість бракованих виробів;

в) Економити сировину та ресурси (електроенергію, воду), необхідні для виробництва.

4. Зниження орендної плати;

5. Виключити з використання обладнання яке не експлуатується;

6. Скорочення персоналу і заробітної плати.

Інструменти управління для функціонуючої компанії – це бюджет та фінансова модель. Якщо конкретно визначити фіксовані витрати та змінні, то відразу стає очевидним, які витрати потрібно скорочувати. Якщо обсяги падають, видно перерахунок змінних витрат, скільки людей звільняються від роботи, як знижується виробіток на одного працівника. Це і є можливість для зниження витрат.

Також важливо переглянути постійні витрати. Якщо ваші співробітники працюють віддалено і при перерахунку видно, що виплатити їм заробітну плату в повному обсязі неможливо, то чесно говоримо про те, що в період кризи важливіше зберегти бізнес і скоротити рівень зарплати.

Отже, на основі вищесказаного можемо підвести підсумки: під час карантину стандартні витрати діяльності підприємства фактично не змінилися, але до них додалися витрати на захист працівників і клієнтів в умовах пандемії. Також з'явилися поблажки від держави у вигляді зменшення або звільнення від оподаткування та штрафів стосовно прострочених податкових зобов'язань.

Література:

1. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 10.03.2021)

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства Фінансів України за станом на 31.12.1999 № 318. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2017. – 656 с.

*Головко А. О., студент 4 курсу спеціальності «Туризм»
Науковий керівник – д.е.н., проф. Яценко В. М.
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького*

КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Україна має багатовікову історію й культуру і, відповідно, численні пам'ятки, які її відображають. Деякі регіони України та її великі культурні центри (Київ, Львів, Одеса, Полтава, Чернігів, Харків) мають можливості для залучення гостей і туристів з усього світу на основі власного культурно-історичного потенціалу, що відображає роль культури в реалізації потреб. Культурно-пізнавальний туризм, таким чином, є способом взаємодії культури і туризму.

Мета публікації – провести маркетингове дослідження туристського ринку Чернігівської області та визначити місце культурно-пізнавального туризму на ньому.

Зважаючи на концепцію історико-культурних областей, слід зазначити, що Чернігівська область поруч із Київською та Житомирською входить до Дніпровського Полісся – регіону, що перебував у складі Литви й Польщі, за який Росія боролася з початку XIV ст., але остаточно до її складу ввійшла лише наприкінці XVII ст. [2, с.5].

Як адміністративна одиниця Чернігівська область утворена 15 жовтня 1932 року. За площею це одна з найбільших областей України (31,9 тис. км²). Населення складає 1055,7 тис. жителів (на 01.01.2015 року). Область розташована у північній частині України і межує з Російською Федерацією (199 км держкордону), Республікою Білорусь (227 км держкордону), Сумською, Полтавською та Київською областями [4].

Область займає одне з провідних місць в Україні за кількістю пам'яток культурної спадщини, багато з яких віднесені до найвищих значінь творінь світового мистецтва, це більше 9 тис. пам'яток, з них – 1881 національного значення (Додаток Б). Це єдина об-

ласть України, в якій збереглася третина архітектурних пам'яток давньоруської доби. Більшість із них знаходиться в Чернігові. В області діє 33 музеї комунальної форми власності, 3 національні заповідники («Чернігів стародавній», «Гетьманська столиця», «Качанівка») Міністерства культури України та Меморіальний комплекс «Пам'яті Героїв Крут» Міністерства оборони України. 14 населених пунктів області включено до Списку історичних населених місць України, які в свою чергу є туристичними центрами області (Чернігів, Новгород-Сіверський, Багатурин, Ніжин, Прилуки, Козелець, Остер, Седнів тощо).

Разом із тим туризм в області страждає від низки негативних факторів. Це зокрема наявність спільної ділянки кордону з Російською Федерацією, що в умовах військових дій на сході країни відлякує певну категорію потенційних внутрішніх туристів. До 2014 року доволі значну частину туристичного потоку, крім туристів з м. Києва, складали організовані туристичні групи з Білорусі та транзитні індивідуальні туристи з Росії та Білорусі, які влітку їхали до Криму, але ця категорія, починаючи з 2014 року, майже повністю відсутня.

Другим негативним фактором є подорожчання палива та збільшення вартості проїзду в маршрутних таксі Київ-Чернігів. Відсутність прямого залізничного сполучення Чернігова з іншими регіонами України також не сприяє збільшенню потоку туристів.

В той же час туристичні центри, які традиційно орієнтовані на автобусні групи, переважно організовані київськими турфірмами, та туристів з самої Чернігівщини, а головне, ті, що не знаходяться поблизу транзитних шляхів, мають менш негативні данні щодо відвідувачів (Качанівка, Тростянець, Мезинський парк, Новгород-Сіверський), або навіть показали тенденцію до збільшення екскурсантів. Розширилась географія туристів з Одеської області, з'явилися гості з Миколаївської та Херсонської областей. На відміну від 2014-2016 років у даний час білоруські автобусні групи окрім відвідання ринків почали замовляти екскурсійне обслуговування [3;6].

Слід відзначити зусилля обласної адміністрації з метою просування туристичного продукту на ринок (створення

туристичного порталу, проведення різноманітних заходів тощо). Розроблена система туристично-екскурсійних маршрутів області за 9-ма тематичними напрямками: «Чернігівщина княжа», «Чернігівщина козацька», «Чернігівські палаци», «Християнські святині Чернігівщини», «Шляхами Т. Г. Шевченка», «Чернігівщина літературна», «Чернігівщина мистецька», «Діаманти Сіверського краю» та «Туристичні сплави на плотах по р. Десна».

Література

1. Антоненко І. Я., Котюх Ю. М. Історико-культурна спадщина Чернігівської області: стан та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5854> (дата звернення: 16.05.2021).
2. Верменич Я. В. Історична регіоналістика в Україні. Український історичний журнал. 2001. № 6. С. 3–26.
3. Головне управління статистики у Чернігівській області. URL: <http://chernigivstat.gov.ua> (дата звернення: 16.05.2021).
4. Чернігівська обласна державна адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?id=31213&tp=1> (дата звернення: 16.05.2021).

Гончар А. П.

*Науковий керівник – к.е.н., доцент В. Г. Уманська
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького*

МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Добір конкретних способів дослідження визначається методологією наукового пізнання, яка визначає принциповий підхід до вивчення явищ господарського життя і є центральним питанням розвитку кожної науки. Методологія – це вивчення про метод діяльності, який включає в свої складові